

ХОРИЗОНТАЛНИТЕ КЛАСАЦИИ

Или, истината не е в мнозинството

д-р Георги Чалдъков,

Учебно-научен център по клетъчна биология, Медицински университет – Варна
18.12.2009 г.

Ако прескоча древните гръцки философи и започна хронологично по темата, първо ще спомена Ралф Емерсън (1803-1882) и лекцията му *The American Scholar*, изнесена през 1837 г. в Ню Йорк. Защото той е баща на американската концепция за силата на индивида, “one-man society” и “over-soul” и така - на “интелектуалната декларация на независимостта” на САЩ, както по-късно казва един негов колега от Харвардския университет.

След това, като българин, ще прескоча за малко Лоуренс Фридман, и ще спомена Любомир Христов - професор по история на философията. Познавам негови колеги и бивши студенти, които са възхитени от ерудицията му. Иначе, защо ще цитирам “Моят Бердяев – езотеричният...”, където той пише: “Никой не може да отговори на въпроса защо *Истината* в това общество се изчислява и приема по броя на енергично и механично вдигнатите в Парламента ръце? Нима мъчителната, Зловещата История на човешката цивилизация не е доказала, че *Истината никога не е “в мнозинството”*? Егалитарната, всеобщо уравниелната страст размътва масовото съзнание и води до понижаване на личностното ниво, на свободата и културата...”

По-натъък професорът пише “за *хоризонтални* (омасовени, нивелирани и хомогенизирани индивиди) и *вертикални хора*”, тези които творят и постигат успехи, регистрирани в международната общност на знаещите, а не в националните медии и президентските укази.

Преди конкретно да отида при “хоризонталните класации” ще спомена “прескочения по-горе” Лоуренс Фридман - професор по право и законодателство в Станфордския университет.* И една от книгите му - “Хоризонталното общество”, отпечатена през 1999 г. Докато индивидуализмът на Ралф Емерсън има “вертикални”, то средностатистичният

индивид на модерното общество на Фридман има “хоризонтални” изяви – “омасовени, нивелирани и хомогенизирани”.

И ясно проявени в гласуванията за различни класации, излъчвани по телевизията. Снощи – 17 декември 2009 - например те избраха най-голямото българско научно постижение на 20-ти век “по броя на енергично и механично” пуснатите ес-ем-еси и телефонни и интернетски обаждания. Колкото и да уважавам “вертикалната” семейна йерархия и колкото да обичам романтиката и медицината, не мога да се съглася, че “шестият тон на сърцето” на Иван Митев е върховното българско научно постижение, като имам предвид другите открития: компютърът на Джон Атанасов, нивалинът на Димитър Пасков, *Lactobacillus bulgaricus* на Стамен Григоров и българските и американски самолети на Асен Йорданов.

Питам се “какво е лечението”, както преди 172 години запита Ралф Емерсън. В биологията и фармакологията има механизми за намаляване на вредите – крайно време е българските медии, общество и политика да научат нещо от еволюционните *harm reduction programs*. Включително и някои ректори на медицински университети в България, които бъркат София с Харвард. И забравят, че във Варна, Пловдив, Стара Загора и Плевен също има университети.

---

* Университетът е основан през 1891 г. от дарителството на Леланд
Станфорд и жена му Джейн. Мотото на Станфордския университет е от есе
на Улрих фон Хутен (1488-1523) – немски хуманист и просветител, автор на
Epistolae Obscurorum Virorum (Писма на тъмни хора). От тогава борбата
между “тъмните”, разбирай – хоризонталните хора, и вертикалните,
“светлите хора” (*clarorum virorum*) не е спряла...